

ÄLSKAD BALETT- OCH MUSIKALMUSIK

Tor **24** maj 2012 kl 16.00 (abonnerad för Göteborgs universitet)

Fre **25** maj 2012 kl 19.00

Artisten, Sjöströmsalen

Swedish National Orchestra Academy

Dirigent: Kjell Ingebretsen

Konferencier: Staffan Aspegren

GÖTEBORGS UNIVERSITET
HÖGSKOLAN FÖR SCEN OCH MUSIK

PROGRAM

Gioacchino Rossini (1792–1868)

Den tjuvaktiga skatan, uvertyr *

Sergej Prokofjev (1881–1953)

Ur sviterna till baletten **Romeo och Julia**
Montagues och Capulets
Julia som barn
Broder Lawrence
Madrigal
Morgondans
Menuett (Gästerna anländer)
Masker
Tybalts död
Dans
Romeo vid Julias grav *

PAUS

Igor Stravinsky (1891–1971)

Scherzo à la russe

Leonard Bernstein (1918–1990)

Symfoniska danser ur **West Side Story** *
Prologue
Somewhere
Scherzo
Mambo
Cha-cha
Meeting Scene
Cool Fugue
Rumble
Finale

* Spelas på torsdag 24 maj kl 16 utan paus.

Kom ihåg att stänga av din telefon.
Fotografering och inspelning vid evenemanget är inte tillåten.

KJELL INGEBRETSEN, DIRIGENT

Kjell Ingebretsen debuterade 1969 som dirigent vid Kungliga Operan i Stockholm där han var verksam som kapellmästare fram till 1996 – åren 1979-82 även som orkesterchef.

Under nio framgångsrika år (1996-2005) var han sedan chef för GöteborgsOperan och med ett antal nyskapande föreställningar bidrog Kjell Ingebretsen starkt till att sätta Göteborgs nya operahus på den internationella kartan.

Sedan 1 juli 2009 är Kjell Ingebretsen konstnärlig ledare för masterutbildningen Swedish National Orchestra Academy vid Högskolan för scen och musik.

Kjell Ingebretsen har tidigare även varit professor i dirigering vid Kungliga Musikhög-

skolan i Stockholm och åren 2006 till 2009 var han professor i opera vid Kunsthøgskolen i Oslo.

2004 tilldelades Kjell Ingebretsen den kungliga medaljen Litteris et Artibus som utdelas för framstående konstnärliga insatser inom främst musik, scenisk framställning och litteratur. 2006 tilldelades han den kungliga norska Sankt Olavs Medaljen för främjandet av konstnärligt samarbete mellan Sverige och Norge.

Kjell Ingebretsen är sedan 2007 preses i Kungliga Musikaliska Akademien och blev 2009 hedersdoktor vid Göteborgs universitet.

STAFFAN ASPEGREN, KONFERENCIER

Staffan Aspegren är en av Sveriges ledande musikal- och operaregissörer. Han har arbetat på samtliga svenska operascener, stadsteatrarna i Stockholm och Göteborg, Oscars-teatern och Chinateatern samt Fria Teatern i Stockholm, Östgötateatern, Västerbottens-teatern och Den Nationale Scene i Bergen, Norge samt operahusen i Helsingfors, Rom och Kapstaden.

Bland hans senaste uppsättningar återfinns *Läderlappen* på GöteborgsOperan, *West Side Story* på Norrlandsoperan, Shakespeares *Macbeth/Maj-Beth* för Teater Quilt samt musikalerna *Chess* på Århus Teater i Danmark.

SWEDISH NATIONAL ORCHESTRA ACADEMY

Swedish National Orchestra Academy är en tvåårig masterutbildning i orkesterspel vid Högskolan för scen och musik i ett samarbete med Göteborgs Symfoniker och Göteborgs-Operan. Studenterna får möta professionella musiker både i undervisningen och i orkesterproduktioner.

Orkesterutbildningen har för tillfället studenter från 10 olika länder. Vid denna konsert medverkar också några alumner samt gästande stu-

denter från andra musikhögskolor i England, Finland, Frankrike, Polen, Spanien, Sverige och Österrike.

Kvällens konsert är en tjuvstart på utbildningens 10-årsjubileum som firas hela nästa läsår. På programmet står då bl.a. två konserter med dirigent och solist Christian Zacharias, även förste gästdirigent för Göteborgs Symfoniker, och en konsert på Göteborgs Konserthus då Shao-Chia Lü dirigerar Stravinskis *Våroffer*.

PROGRAMKOMMENTARER

GIOACCHINO ROSSINI: DEN TJUVAKTIGA SKATAN, UVERTYR

Året efter Rossinis succé med *Barberaren i Sevilla*, var det dags för nästa fullträff. Den 31 maj 1817 kunde man för första gången se operan *Den tjuvaktiga skatan* på La Scala i Milano. Rossini kunde skörda en enorm framgång med denna nya buffaopera, även om det här också går att finna sentimentala inslag. Att handlingen var intressant förstod han, eftersom dramat som talpjäs sedan premiären 1815 hade getts hundratal gånger i Paris för fullsatta hus. Och den här gången hade han inte mindre än två månader på sig att skriva operan – det vill säga riktigt gott om tid med Rossinis måttstock.

Den lite naiva bondflickan Ninetta ska gifta sig med soldaten Gianetto som just vänt hem från kriget – därav de militära marschtakterna.

Men under bröllopsförberedelserna försvinner en silversked och Ninetta får skulden. Borgmästaren är sur för att hon inte vill gifta sig med honom, och han dömer henne till döden för stölden – men så gör sig skatan ännu en gång skyldig till stöld, nu inför allas ögon. Tjuven är avslöjad.

De manande trumvirvlarna som inleder uvertyren ska leda tankarna till avrättning på giljotinen. Uvertyren har blivit en av Rossinis mest spelade. Den är enkel och självklar, med små och exakta medel skapar han mästerverk med sina geniala penseldrag. Att den här uvertyren har mycket att säga samtidsmänniskan bevisas också av att delar av den användes av Stanley Kubrick i hans omtalade film *A Clockwork Orange* från 1971.

SERGEJ PROKOFJEV: UR SVITERNA TILL BALETTEN ROMEO OCH JULIA

1935 återvände Sergej Prokofjev till Sovjet efter arton år i väst. Bland de första beställningarna han fick då var en helaftonsbalett för Kirovteatern i Leningrad byggd på Shakespeares *Romeo och Julia*.

Liksom sin samtida ryska kollega Igor Stravinsky skrev Prokofjev flera baletter för Djagilevs Ryska balett i Paris (*Chout, Le pas d'acier, Le fils prodigue*). När han återvänt till Moskva, lockad av Stalins löften om frihet och privilegier (som visade sig vara tomma ord), skrev han, förutom kortare balettscener, tre omfattande helaftonsbaletter: *Romeo och Julia* 1935, *Askungen* 1946 och *Stenblomman* 1951. Var och en av dem har så många härliga avsnitt att tonsättaren kunde sammanställa tre

ofta spelade orkestersviter ur var och en av dessa baletter.

Prokofjev behövde fyra månader för att fylla den av Shakespearekännaren Sergej Radlov uppgjorda planen för *Romeo och Julia* med musikaliska idéer. Men när han visade upp partituret för Kirovteatern refuserade man den, varför istället Bolsjojteatern i Moskva åtog sig uppförandet. Men också där konstaterade man att musiken var alldeles för svår att dansa till. Uruppförandet kom därför att ägarum i Brno 1938 när Jugoslaviska nationalbaletten gjorde ett gästspel. Tonsättaren hade då ingen möjlighet att närvara.

Prokofjev satte sitt verk högt, och för att göra åtminstone delar av musiken mer känd, sam

manställde han genast två konsertsviter, och en tredje följde 1944. Dessa har spelats flitigt av världens orkestrar och gjort musiken både populär och beundrad. Det här är nämligen musik av allra högsta kvalitet.

Arbetet med musiken kom delvis att sammanfalla med några beryktade angrepp på Sovjets ledande tonsättare som anklagades för att skriva dekadent och borgerlig musik, istället för melodisk musik som riktade sig till den stora massan. Prokofjev tog det säkra för det osäkra och bifogade en förklarande liten text till baletten: ”Jag har särskilt bemödat mig att uppnå en enkelhet, som jag hoppas skall nå alla åhörarens hjärtan. Om publiken inte finner

någon melodi eller känsla i mitt verk, kommer det att bedröva mig, men jag känner mig förvissad om att man förr eller senare skall göra det.” Visst hade han rätt! Ingen annan rysk balett har sedan Tjajkovskijs *Svansjön* blivit mer berömd än *Romeo och Julia*.

Satserna har den här gången hämtats från alla tre sviterna, och är valda för att ge största möjliga musikaliska variation och logik. Här finns bland annat en kontrastrik skildring av de rivaliserande familjerna, ett kärleksfullt porträtt av den unga Julia, kraft och protest i Tybalts död och djup tragik när Romeo står vid Julias grav.

IGOR STRAVINSKY: SCHERZO À LA RusSE

Igor Stravinsky fick ibland uppdrag att skriva filmmusik, men de planerade filmerna resulterade aldrig i någon färdig film. Däremot såg han till att den musik han redan skrivit förvandlades till konsertmusik. Så var till exempel fallet med den planerade filmen *North Star* 1942, som skulle skildra nazisternas invasion i Norge. Stravinsky bodde vid den här tiden i Hollywood och hade viss kontakt med filmmakarna. Den här gången resulterade filmmusiken i orkestersviten *Four Norwegian Moods*.

Även kvällens lilla *Scherzo à la russe* skrevs i Hollywood 1943/44 för att ingå i en krigsfilm i rysk miljö. Men när den filmen lades ner omarrangerade han musiken för Paul Whitemans storband, och i den versionen uruppför-

des musiken i radiostationen Blue Network Programme 1944 utan att man kunde notera någon större framgång. Det fanns helt enkelt ingen jazz i detta verk, men Whiteman hade alltsedan 1925 väntat på att få spela något av Stravinsky, som nu halvhjärtat erbjöd honom scherzot.

Stravinsky såg därför snabbt till att ordna en version för symfoniorkester, och den uruppfördes av San Francisco Symphony Orchestra i mars 1946 då tonsättaren själv dirigerade sin endast fyra minuter långa bagatell. Även om stycket är skrivet under krigsåren och långt efter det att Stravinsky slagit igenom med baletter med ryska sagomotiv (*Eldfågeln*, *Petrusjka* och *Våröffer*), drömde han sig i detta ryska scherzo tillbaka till de ryska danserna.

LEONARD BERNSTEIN: SYMFONISKA DANSER UR WEST SIDE STORY

Den firade dirigenten Leonard Bernstein säkrade med *West Side Story* att hans namn också för alltid kommer att förknippas med musikalgenrens genombrott. Lite orättvist är det väl att just detta verk kommit att bli det mest kända ur hans mycket omfattande produktion. Hans tre symfonier, solokonsert, mässor och mycket annat väntar fortfarande på att upptäckas av en större publik. *West Side Story* har baserats på en berättelse i Romeo och Julias efterföljd, och träffade publiken rakt i hjärtat. Musikalen skrevs 1957, och nu drygt 50 år senare, är den lika aktuell som någonsin.

Det var också många som rynkade på näsan när den konstnärlige ledaren för anrika New York Philharmonic Orchestra hade komponerat något som man klassade som populärmu-

sik. Men det är ingen tvekan om att *West Side Story* rymmer musik av allra högsta kvalitet, och detta faktum är så mycket viktigare än att hänskjuta musiken till den ena eller andra genren. Med *West Side Story* skapades en genomarbetad musikteater som sedan fått stå modell för åtskilliga kommande verk i branschen. I själva verket följde Bernstein själv en typiskt amerikansk traditionslinje från Scott Joplins och George Gershwins dagar.

De Symfoniska danserna är hämtade från olika delar av dramat och skildrar såväl rivaliteten mellan ungdomsgängen Jets och Sharks som kärleken mellan Tony och Maria. Bernstein har valt ut några av de mest kända och karaktärsfulla inslagen, ställt samman dem och orkestrerat om dem till en medryckande och klangfull symfonisk svit.

Programkommentarer: Stig Jacobsson

MEDVERKANDE

VIOLIN I

Amna Khawaja, *konsertermästare*

Sofia Eklund

Irene Fitzgerald-Cherry

Stefano D'Ermenegildo

Gaianeh Pilossian

Ingrid Kytöharju

Maria Müller

Nadezda Galaktionova

Andreas Nyberg

Irene Vilaplana

Maria Ekvall

Rita Perandres Martinez

VIOLIN II

Rocio Vilaplana

Sofia Hallberg

Diana Lewtak

Laura Rubio

Emelie Molander

Maria Andrén

Julia Mahns

Sara Skansholm

Beatriz Pedro-Viejo

Kati Välimaa, *Helsinki*

VIOLA

Iina Hirvonen

Karin Wallmyr

Sebastian Lee

Jakub Fiebig

Lucy Nolan

Alette Beier-Fangen

Louise Grönberg

David Tejada

CELLO

Anja Strautmanis

Irene Alvar Rozas

Ruth Spargo

Jessie Liu

Nikolay Vassilev

Johanna Hydén

My Hellgren

KONTRABAS

Michael Carlqvist

Wojtek Guminski

Hansgeorg Morre,

Kristina Edin

Martin Wingate

FLÖJT

Edit Barocsai

Sara Eggelind

Laura Toledo

OBOE

Sandra Simon Monje

Gabriella Eeles

Nicola Bell

KLARINETT

Lucy Rugman

Paula Bereijo López

Malin Lindahl

Carl Lundin

FAGOTT

Ida Svensson

Pedro Pérez Conejero

Nicholas Macorison

Erik Strandberg

Samer Massaad

SAXOFON

Samuel Westin

HARPA

Alida Fabris

PIANO OCH CELESTA

Karin Birgersson

Kalle Stenbäcken

HORN

Martino Torquati

Tora Moe Fause

Virginia Simon Monje

Alexander Hambleton

Diego Rivera

TRUMPET

Johan Åkervall

Senni Hakkarainen

Charlotte Richardsen

TROMBON

Sho Matsuzaki

Adam Samuelsson

Johannes Elmberg

Jakob Florea Nöstvik

Ivar Nilsson

TUBA

Jose Francisco Martínez Antón

PUKOR OCH SLAGVERK

Andreas Vettefors

Alberto Garcia De Leon Fernandez

Fia Forslund

Joakim Spogardh

Fredrik Duvling

Daniel Murat

ORKESTERKOORDINATOR

Maria Andersson

ORKESTERVAKTMÄSTARE

Staffan Abrahamsson, Jenny Haraldsson,

Bjarne Jakobsson, Mattias Jansson,

Peter Midbjer, Emil Pettersson

BESÖKSADRESS Artisten, Fågelsången 1, bakom Konstmuseet

POSTADRESS Box 210, 405 30 Göteborg

BILJETTER biljett@hsm.gu.se, www.hsm.gu.se eller 031-786 4001 mån–fre 12–13

INFORMATION 031- 786 4043 www.hsm.gu.se